

A Fővárosi Ítéltábla a személyesen eljáró dr. felperes neve (felperes neve) felperesnek - a Hantos Ügyvédi Iroda (fél címe 1. ügyintéző: dr. Hantos Ádám ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyiségi jogsértés megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2015. december 18. napján kelt 25.P.20.381/2015/14. számú ítélete ellen az alperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett és 16. sorszám alatt kiegészített fellebbezés, valamint a felperes részéről Pf/3. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy az alperes azzal, hogy a felperes 2014. október 20-án végzett MR vizsgálatához kapcsolódó tájékoztató és beleegyező nyilatkozatra azt a megjegyzést írta, hogy a felperes „nagyon erőszakos, agresszív, hisztérikus beteg”, valamint az alperes operatív igazgatójának a felperes vizsgálatához kapcsolódó panasa kivizsgálása során a gumi kutyacontra vonatkozó megjegyzésével megsértette a felperes emberi méltóságát, becsületét és jóhírnevét. Az alperes sérelemdíj fizetési kötelezettségét - a késedelmi kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyása mellett - 200.000 (Kettőszázezer) forintba leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg - 15 napon belül - az alperesnek 8.000 (Nyolcezer) forint fellebbezési eljárási költséget, az ezt meghaladó fellebbezési eljárási költségeiket a peres felek maguk viselik.

A felperes 12.000 (Tizenkettőezer), míg az alperes ugyancsak 12.000 (Tizenkettőezer) forint fellebbezési eljárási illetéket köteles - felhívásra - az állam javára megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes MR vizsgálatát 2011. október 20-án az alperes végezte, amelynek során a felperes sérelmezte, hogy a hangos vizsgálat ellenére nem ajánlottak fel a számára fildugót. A felperes nehezen tűrte a vizsgálat elvégzését és azt, hogy az állkapocsvizsgálat elvégzéséhez egy injekciós fecskendőt kellett a szájában tartania, amely többször kicsúszott. A vizsgálatot az utolsó mérés előtt a felperes a kezében lévő jelzővel megszakította. Kérdésére a vizsgálatot végző operátor azt válaszolta, hogy vége van a vizsgálatnak. A felperes a leletért két nap múlva kereste fel az alperest, ekkor észlelte, hogy a beleegyező nyilatkozatára széljegyzetként az alperes kézzel „A beteg az utolsó mérés előtt katapultálta magát, nagyon erőszakos, agresszív, hisztérikus

beteg." feljegyzést tett. A felperes panaszt tett az alperes operatív igazgatójánál, amelynek során úgy nyilatkozott, hogy amennyiben nem tudnak jobb eszközt találni a vizsgálat elvégzéséhez a fecskendő helyett, még egy gumi kutyacsont is jobb lenne. Erre az operatív igazgató úgy válaszolt, hogy „ez jó ötlet, majd a szájába fogja adni, lefényképezi és a képet kiteszi a falra”. Az operatív igazgató még aznap az esti órákban e-mailben elnézést kért a felperestől a vizsgálaton tapasztalt kellemetlenségek és a kollégája nevelatlansága miatt. A felperes kérte az alperest, hogy a gumi kutyacsonttal kapcsolatos megjegyzéséért is kérjen elnézést. Válaszlevelében az alperes operatív igazgatója a gumi kutyacsonttal kapcsolatos megjegyzését feszültségoldónak minősítette. Arról is tájékoztatta a felperest, hogy panasa kivizsgálása folyamatban van, elismerte, hogy az jogos, további lépéseket fog tenni a hasonló esetek megelőzése érdekében. A belső vizsgálat eredményéről írásbeli tájékoztatást ígért, ami utóbb ténylegesen nem történt meg.

A felperes keresetében az egészséghez, az emberi méltósághoz, a becsülethez és a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogai megsértésének megállapítását, továbbá az alperes 600.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 300.000 forint sérelemdíjat, és ennek 2014. október 22. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamatát, továbbá 13.600 forint perköltséget és az államnak 9.000 forint feljegyzett illetéket. Az elsőfokú bíróság az alperest ugyancsak 9.000 forint kereseti illeték megfizetésére kötelezte az állam javára. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként úgy foglalt állást, hogy a felperes keresete jogalapjában megalapozott, összecszerúságában eltúlzott. Az alperes azzal, hogy a felperes beleegyező nyilatkozatára azt a széljegyzetet vezette, amely szerint a felperes „nagyon agresszív és hisztérikus beteg”, megsértette a felperes becsületét, illetőleg jóhírnévét. Az alperes operatív igazgatója, azzal a nyilatkozatával, hogy amennyiben a felperes hoz egy gumi kutyacsontot, a szájába teszi, lefényképezi és kiteszi a fényképét a falra, ugyancsak megsértette a felperes személyiségi jogait. Alaptalannak találta az alperes védekezését abban a tekintetben, hogy a gumi kutyacsonttal kapcsolatos megjegyzését feszültségoldásnak szánta, tekintetbe véve azt a körülményt, hogy az operatív igazgató állítása szerint a felperes sértette az alperesi intézet jóhírnévét azzal, hogy gumi kutyacsontot javasolt a vizsgálat elvégzéséhez. Az alperes védekezését nem fogadta el abban a tekintetben sem, hogy a felperes agresszív és hisztérikus viselkedése a valóságnak megfelelt, mert azt az alperes a meghallgatott tanúk nyilatkozatával, illetőleg egyéb módon sem igazolta. Utalt arra: önmagában az a körülmény, hogy az operatív igazgató két e-mailben is elismerte a jogsértés tényét, illetőleg elnézést kért a felperestől, igazolja, hogy a jogsértés megtörtént. Kifejtette: a vizsgálat befejezését követően tett intézkedés is – miszerint a betegre vonatkozó megjegyzéseket a jövőben külön lapon kell kezelni – a jogsértés megtörténtét igazolja. A sérelemdíj mértékét – tekintetbe véve a jogsértés súlyát, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatását – az elsőfokú bíróság 300.000 forintban határozta meg, amelyet

szükségesnek és egyben elégségesnek ítélte a felperest ért sérelem kiküszöböléséhez.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatásával elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a sérelemdíj összegének 50.000 forintra történő mérséklését kérve. Álláspontja szerint annak ellenére, hogy a felperest terhelte a bizonyítási kötelezettség abban a tekintetben, hogy nem volt a vizsgálat során agresszív és hisztérikus, az alperes bizonyította, hogy a felperes a vizsgálat során agresszív és hisztérikus volt. Hivatkozása szerint az orvosi leleteket a valóságnak megfelelően kell dokumentálni és orvosi értelemben lehetett annak relevanciája, hogy a beteg agresszív, hisztérikus, mert az ilyen betegek gyakrabban mozdulnak meg a vizsgálat során, és ilyenkor az orvos egy bemozdult képről rögtön tudja, hogy a röntgenkép nem a gép hibája miatt nem éles. Utalt arra is: az asszisztens nem tudja megítélni, hogy minek lehet relevanciája és minek nem, neki az a kötelezettsége, hogy a leletező orvos számára minden szokványostól eltérő dolgot feltüntessen a dokumentációban, így azzal követett volna el hibát, amennyiben valamely nem szokványos körülményt, történést nem dokumentál. Kiemelte: más személy nem láthatta az orvosi leleteket, a felperes jóhírneve ezért nem sérülhetett. Továbbra is állította, hogy az alperes a felperes felvetése után azért használta a gumi kutycsont kifejezést, hogy oldja a feszültséget. További hivatkozása szerint az orvosi iratokban szereplő feljegyzés - amellet, hogy valós tényeken alapul - nem alkalmas a felperes jóhírnevének megsértésére, ugyanis az a felperes orvosi titkát képezi, amelyet a hozzájárulása nélkül senki sem ismerhet meg.

A felperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a keresetnek teljes egészében helyt adó döntés meghozatalát kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a sérelemdíj mértékének meghatározása során nem vette figyelembe, hogy az alperes több alkalommal követett el jogsértést, és a felperes több személyiségi jogát is megsértette. Sérelmezte, hogy a panasz kivizsgálásának eredményéről az alperes a mai napig nem értesítette, az alperes a jogsérelem orvoslásában nem működött együtt.

A felperes fellebbezési ellenkérelme arra irányult, hogy a Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezésében foglaltaknak ne adjon helyt. Állítása szerint az alperes a jogszabályokkal ellentétesen kívánja fellebbezésében a bizonyítási terhet megfordítani. Kiemelte: a jogsértés attól függetlenül megvalósult, hogy az alperes állítása szerint csak az egészségügyi dolgozók láthatják az egészségügyi dokumentációt. Utalt arra is, hogy az alperes részéről meghallgatni kért tanúk vallomása önmagukban és egymás viszonylatában is ellentmondásos.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében felülbírált [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság kellő részletességgel lefolytatott bizonyítási eljárás után, a feltárt peradatok okszerű és helyes mérlegelésével helytállóan állapította meg a tényállást, azt ítélezésének alapjául a Fővárosi Ítéltábla elfogadta, érdemi döntésével azonban a következők szerint részben értett csak egyet.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A Ptk. 2:43. § d) pontja alapján a személyiségi jogok sérelmét jelenti a becsület és a jóhírnév megsértése. A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése értelmében a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel.

Tartalmilag a Ptk. jóhírnév védelmére irányuló, felhívott rendelkezései azt kívánják biztosítani, hogy a társadalom tagjait a valóságos értékük alapján ítéljék meg, amely úgy érvényesülhet, ha az adott személyről az objektív valóságot kifejező tényállítások, értékelések jelennek meg. A valóságot meghamisító tényállítások, közlések, amelyek hátrányosan befolyásolják a személy társadalom részéről megnyilvánuló értékelését, jóhírnevet sértenek. Az idézett jogszabályi rendelkezésekből kitűnően a jóhírnév sértés megállapíthatóságának két együttes feltétele, hogy a más személyre vonatkozó tényállítás (híresztelés) sértő és egyben valótlan legyen, a becsületsértés pedig akkor állapítható meg, ha az adott közlés, illetőleg kinyilvánításának módja indokolatlanul sértő, megalázó jellegű.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor úgy foglalt állást, hogy az alperes mind a beleegyező nyilatkozatra tett feljegyzéssel, mind a gumi kutyacsontra vonatkozó megjegyzésével megsértette a felperes személyiségi jogait. Nem fogadható el ugyanis az alperes azon védekezése, miszerint a beleegyező nyilatkozatra tett megjegyzés az orvosi dokumentáció része lenne, ugyanis maga a vizsgálatot végző operátor is úgy nyilatkozott, hogy a vizsgálat eredményére, a lelet tartalmára a felperes „hisztérikus és agresszív viselkedésére” vonatkozó bejegyzés nem volt és nem lehetett befolyással. Az alperes fellebbezési hivatkozásával szemben a megjegyzés létjogosultságát, valóságtartalmát az alperesnek kellett volna a perben a Pp. 164. § (1) bekezdésében írt módon bizonyítania, a saját operátorának vallomása ugyanakkor erre nem volt alkalmas. Nem fogadható el az alperes fellebbezési érvelése a gumi kutyacsontra vonatkozó megjegyzés kapcsán sem, a panasz kivizsgálása céljából érkező beteg emberi méltóságát sértő, bántó, lekicsinylő megjegyzést ugyanis az alperes feszültségoldás céljából sem tehet, még akkor sem, ha a gumi kutyacsontra vonatkozó kifejezést - az alperes által a saját előadásán túlmenően semmivel alá nem támasztott módon - esetlegesen a felperes használta először.

Tekintetbe véve, hogy a felperes keresetében az egészséghez, az emberi méltósághoz, a becsülethez, és a jóhírnévhez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását is kérte, az elsőfokú bíróság nem mellőzhette volna a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontjában írt, felróhatóságtól független, objektív szankció alkalmazását. E

felróhatóságtól független szankció iránti igény alaposságát pusztán a jogsértés ténye megalapozza, nem értékelhetők azok a személyi körülmények, amelyek a jogsértést kiváltották, és nincs jelentősége a jogsértő tudatállapotának, jóhiszeműségének sem. A felperes arra vonatkozóan tényelődést sem tett, hogy a füldegő nem vitatott hiánya mennyiben sértette egészségét, így az egészséghez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítására nem volt mód, a Fővárosi Ítéltábla azonban - a felperes csatlakozó fellebbezésében foglaltaknak részben helyt adva - a rendelkező részben írtak szerint megállapította a felperes emberi méltóságának, és az abból fakadó jóhírnevének és becsületének alperes általi megsértését.

Nem vitatható, hogy a felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására mind a viselkedésére vonatkozó, az előzőekben foglaltak szerint valótlán tartalmú alperesi megjegyzés, mind az alperes operatív igazgatójának a gumi kutyacsonttal kapcsolatos, kifejezetten bántó, megalázó, lekicsinylő jellegű, kijelentése alkalmas volt. Az alperes hivatkozásával szemben a jogsértés megvalósulása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a valótlán tartalmú megjegyzést az alperes munkatársain kívüli személyek nem ismerték meg. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor úgy foglalt állást, hogy a felperes a Ptk. 2:52. § (1) bekezdése szerint sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

A Ptk. 2:52. § (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges. A (3) bekezdés szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire - különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és a környezetre gyakorolt hatására - tekintettel egy összegben határozza meg.

A Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma 1/2013. (VI. 17.) számú határozatával elfogadott kollégiumi vélemény 7. pontjában kifejtettek szerint a sérelemdíjjal szembeni követelmény, hogy alanyi jogvédelmet nyújtson, egyúttal a jogsértőket visszatartsa a sérelmet okozó magatartástól. A sérelemdíj intézménye a személyhez fűződő jogok megsértésének vagyoni elégtétellel való közvetett kompenzációja és egyben magánjogi büntetés. A kompenzációra és elégtételre való törekvés a jogvédelemre szoruló sértettnek, míg a büntetés a jogsértésnek szól (visszatartási cél). A sérelemdíjjal elérni kívánt vagyoni elégtétel tágabb kategória, mint a kompenzáció, mert az a sérelmet szenvedett félben a jogsértő magatartás miatt elszenvedett hiányérzetten, veszteségérzésen túl magában foglalja a jogsértés társadalmi elítélését is.

Ugyanakkor a felperes sérelemdíj felemelésére irányuló csatlakozó fellebbezési kérelme alaptalan, míg az alperesnek az annak leszállítására vonatkozó fellebbezése részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság azonban az előzőekben kifejtettekhez képest is némileg eltúlzott összegben határozta meg a sérelemdíj összegét,

figyelembe véve a jogsértés tárgyi súlyát, továbbá azt is, hogy a jogsértés a felperes által sem vitatottan nem kapott nagyobb nyilvánosságot, illetőleg a felperes tényelődását sem tett olyan jellegű nem vagyoni sérelemre, amely - még az intézmény magánjogi büntetés jellegét is tekintetbe véve - magasabb összegű sérelemdíj megítélését tette volna indokolttá. Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla 200.000 forint sérelemdíjat tartott alkalmasnak a felperes által elszenvedett nem vagyoni sérelem kompenzálására, amely összeg tükrözi a jogsértővel szembeni társadalmi elítélést, egyben az elkövetett jogsértéssel arányban álló magánjogi szankciónak tekinthető.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta, míg az ezt meghaladó rendelkezések tekintetében azt helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése kisebb részben volt eredményes, a felperes fellebbezése ugyancsak részben vezetett eredményre, ugyanakkor összességében a fellebbezési eljárásban az alperes tekinthető túlnyomórészt sikertelennek, ezért az alperes a másodfokú eljárásban is irányadó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperes részére - figyelembe véve, hogy saját maga képviseletét látta el - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint a végzett munkával arányosan - a 4/A. § értelmében áfa figyelembevételével - a tényleges ügyvédi tevékenység arányában mérlegeléssel megállapított munkadíj perköltségként való megfizetésére köteles.

A fellebbezési eljárási illetékről szóló rendelkezés - a felperes által az Itv. 62. § (1) bekezdés f) pontja szerinti tárgyi illetékeljegyzési jog ellenére lerótt 24.000 forint fellebbezési illetékre is figyelemmel - a Pp. 81. § (1) bekezdésén, az Itv. 46. § (1) és (4) bekezdésein, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésén, és 15. § (1) és (3) bekezdésein alapul, tekintetbe véve, hogy a személyiségvédelmi perben több polgári jogi igény együttes érvényesítésekor az eljárási illeték alapjául a kártérítési követelés - az adott esetben 600.000 forint - szolgál, az objektív igények tekintetében való pernyertesség arányát azonban a perköltség viselésénél értékelni kell. Az eljárási illeték alapjául a meg nem határozható pertárgyérték akkor vehető figyelembe, ha az így számított érték meghaladja a kártérítési követelést, ez azonban jelen perben nem valósult meg.

Budapest, 2016. április 29.

Dr. Sággy Mária s. k.
a tanács elnöke

Dr. Kincses Attila s. k.	Dr. Csordás Csilla s. k.
előadó bíró	bíró